

PODSTAWY EDUKACJI

TOM 14

*WIELOKULTUROWOŚĆ. MIĘDZYKULTUROWOŚĆ.
TRANSKULTUROWOŚĆ*

FUNDAMENTALS OF EDUCATION

VOL. 14

*MULTICULTURALISM. INTERCULTURALITY.
TRANSCULTURALITY*

RADA NAUKOWA

dr hab. **Dorota Gołębiak**, prof. DSW, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, Polska

prof. dr **Gaston Pineau**, Professeur honoraire Université de Tours, Francja

dr hab. **Hana Červinková**, prof. DSW, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, Polska

prof. zw. dr hab. **Wojciech Kojs**, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej, Polska

prof. **Bernd-Joachim Ertelt** PhD, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie; Hochschule der Bundesagentur für Arbeit (HdBA), Mannheim – Niemcy

prof. dr **Liliana Ciascai**, Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca, Rumunia

dr hab. **Grażyna Rygał**, prof. UJD, Profesor emeritus Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska

prof. zw. dr hab. **Ryszard Łukaszewicz**, Fundacja Alternatyw Lepszej Edukacji, Polska

prof. dr **Edward Rojas de la Puente**, Universidad Nacional Toribio Rodriguez de Mendoza (UNTRM), Chachapoyas-Perú

prof. dr **Albert Arbós Bertrán**, Universitat Internacional de Catalunya, Barcelona, Hiszpania

LISTA RECENZENTÓW

prof. zw. dr hab. **Bogusław Śliwerski**, Uniwersytet Łódzki, Polska

dr hab. **Astrid Męczkowska-Christiansen**, prof. AMW, Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni, Polska

dr hab. **Jolanta Zwiernik**, prof. DSW, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, Polska

prof. dr **Pierre Dominicé**, Professeur honoraire Université de Genève, Szwajcaria

prof. **Vlasta Cabanová** PhD, Slezská univerzita v Opavě, Czechy

dr hab. **Hanna Kędzierska**, prof. UWM, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska

prof. dr **Velta Lubkina**, Rēzeknes Tehnoloģiju Akadēmija, Łotwa

dr hab. **Małgorzata Muszyńska**, prof. KPSW, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Polska

prof. dr **Gilles Baillat**, Université de Reims-Champagne-Ardenne, Francja

prof. Dr. Eu. **Miquel Àngel Comas**, European Knowledge Advisor Centro Universitario Internacional de Barcelona, Universidad de Barcelona, Hiszpania

dr hab. **Tomasz Olchanowski**, Uniwersytet w Białymstoku, Polska

dr hab. **Mariusz Dembiński**, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu, Polska

UNIwersytet HUMANISTYCZNO-PRZYRODNICZY
IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

PODSTAWY EDUKACJI

TOM 14

*WIELOKULTUROWOŚĆ. MIĘDZYKULTUROWOŚĆ.
TRANSKULTUROWOŚĆ*

pod redakcją
KATARZYNY ZALAS

FUNDAMENTALS OF EDUCATION

VOL. 14

*MULTICULTURALISM. INTERCULTURALITY.
TRANSCULTURALITY*

ed.
KATARZYNA ZALAS

Częstochowa 2021

Komitet Redakcyjny

Redaktor naczelna
Małgorzata PIASECKA

Redaktorzy tematyczni
Monika ADAMSKA-STAROŃ, Agnieszka KOZERSKA, Beata ŁUKASIK, Karol MOTYL

Redaktorzy językowi
Małgorzata DAWIDZIAK-KŁADOCZNA – język polski, Marie-Françoise IWANIUKOWICZ – język francuski, Janina STASZCZYK – język angielski

Redaktor statystyczny
Wioletta SOŁTYSIAK

Sekretarz redakcji
Anna IRASIAK

Koordinator ds. Zasobów Internetowych
Sylwia MISZCZAK

Korekta
Andrzej MISZCZAK

Redakcja techniczna
Piotr GOSPODAREK

Projekt okładki
Sławomir SADOWSKI

Artykuły zawarte w czasopiśmie recenzowane są anonimowo

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

Czasopismo w wersji elektronicznej opublikowane jest na stronie:
<http://podstawyedukacji.ujd.edu.pl>

Czasopismo jest indeksowane w bazach danych ERIH PLUS, Bazhum, Index Copernicus, CEJSH, CEEOL, Polska Bibliografia Naukowa, CEON, Most Wiedzy

Copyright © 2021 Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie oraz autorzy, pewne prawa zastrzeżone. Licencja Creative Commons – Uznanie autorstwa (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>)

ISSN 2081-2264
eISSN 2658-2848

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego
im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (34) 378-43-27, faks (34) 378-43-19, e-mail: wydawnictwo@ujd.edu.pl
www.ujd.edu.pl

SPIS TREŚCI

CONTENTS

Katarzyna ZALAS	
Od Redakcji: Podstawy Edukacji. Wielokulturowość. Międzykulturowość. Transkulturowość	9
STUDIA I ROZPRAWY	
Adam SOLAK, Wioleta DUDA	
Wielokulturowość w kontekście nowych implikacji teoretycznych i praktycznych dla poradnictwa zawodowego	13
Multiculturalism in the context of new theoretical and practical implications for career guidance (Abstract)	21
Kinga LISOWSKA	
Forum Inicjatyw Lokalnych Warmii i Mazur jako przestrzeń do rozwoju edukacji międzykulturowej	23
The Forum of Local Initiatives of Warmia and Mazury as a space for intercultural education's development (Abstract)	40
Joanna STEPANIUK	
Wielokulturowość w (przed)pandemicznym świecie i jej znaczenie dla procesu uczenia się międzykulturowego	41
Multiculturality in the (before)pandemic world and its meaning for the multicultural learning process (Abstract)	57
Anna WARZOCHA	
Transgresje kulturowe we współczesnych tekstach literackich dla dzieci	59
Cultural transgressions in contemporary literary texts for children (Abstract)	70
Anna IRASIAK	
Implementacja aspektów międzykulturowych do programu nauczania polskiego języka migowego jako obcego na przykładzie kursu MOOC	71
Implementation of intercultural aspects into the curriculum of Polish sign language as a foreign language as exemplified by the MOOC (Abstract)	84

Z BADAŃ

Magda KARKOWSKA, Agnieszka KRAWCZYK

- Doświadczanie wielokulturowości osób pochodzenia żydowskiego
w perspektywie dialogu międzypokoleniowego 87
- Experiencing the multiculturalism of people of Jewish origin in the perspective
of intergenerational transmission (Abstract) 106

Agnieszka KRAWCZYK

- Międzygeneracyjny przekaz traumy w doświadczeniach młodych
osób dorosłych pochodzenia żydowskiego 107
- Intergenerational transmission of trauma in the experiences of young adult
individuals of Jewish origin (Abstract) 119

Tatyana LIPAI, Evgeniya KHINEVICH

- Polylinguism and multiculturalism in the communication
and educational space 121
- Wielojęzyczność i wielokulturowość w przestrzeni komunikacyjnej i edukacyjnej
(Streszczenie) 127

Natalia RUMAN

- Wychowanie ekumeniczne – realizacja form organizacyjnych
oraz metod działalności szkół ponadpodstawowych z uwzględnieniem
sytuacji różnicowania wyznaniowego na ziemi pszczyńskiej 129
- Ecumenical upbringing – the implementation of the organisational forms
and the methods of the activity of schools above the primary level, taking
under consideration the diversity of faiths and confessions on the land of Pszczyzna
(Abstract) 145

Katarzyna ZALAS

- Miejskie szkoły powszechne dla ludności żydowskiej
w wielokulturowej Częstochowie okresu międzywojennego 147
- Urban primary schools for Jewish population in the multi-cultural
Częstochowa of the interwar period (Abstract) 165

RECENZJE I SPRAWOZDANIA

Bogusław ŚLIWERSKI

- Maxime Rovere, *Co zrobić z idiotami. I jak samemu nie wyjść na idiotę*,
tłum. Maria Zawadzka-Strączek, IW ZNAK, Kraków 2021, ss. 238 169
- Maxime Rovere, *Co zrobić z idiotami. I jak samemu nie wyjść na idiotę*, transl.
Maria Zawadzka-Strączek, IW ZNAK, Kraków 2021, ss. 238 (Abstract) 175

Małgorzata PIASECKA

- [rec.] Krzysztof Maliszewski (red.), *Pedagogika kultury – wehikuł przebudzeń. O edukacji nie-obojętnej*, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Instytut Myśli Polskiej im. W. Korfańtego, Katowice 2021 177
- [rev.] Krzysztof Maliszewski (red.), *Pedagogika kultury – wehikuł przebudzeń. O edukacji nie-obojętnej* [*Pedagogy of culture – vehicle of awakening. On non-indifferent education*], Wydawnictwo Naukowe “Śląsk”, Instytut Myśli Polskiej im. W. Korfańtego, Katowice 2021 (Abstract) 186

Tomasz OLCZANOWSKI

- Rola metafor w wychowaniu, samowychowaniu i nauczaniu na przykładzie buddyjskich zręcznych metod i środków pedagogicznych. [rec.] Paweł Zieliński, *Aspekty pedagogiczne Sutry Lotosu*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2021 (ss. 192) 187
- The role of metaphors in education, self-education and teaching on the example of skillful Buddhist pedagogical methods and means. [rev.] Paweł Zieliński: *Aspekty pedagogiczne Sutry Lotosu* [*Pedagogical aspects of the Lotus Sutra*], Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2021 (ss. 192) (Abstract) 193

Zasady przygotowywania publikacji

I. Wymagania podstawowe

1. Dokument powinien zostać dostarczony w postaci elektronicznej (adres mailowy: pe@ujd.edu.pl) w pliku typu „doc” lub „docx” (program Word).
2. Format: A4 standardowego maszynopisu (marginesy: 25 mm), czcionka Times New Roman, 12 punktów, odstęp 1,5 wiersza.
3. Stopień pisma w materiałach uzupełniających (tabele, przypisy, podpisy) powinien być o 2 punkty mniejszy od stopnia pisma tekstu głównego (10 pkt). Maksymalna szerokość tabel i rysunków to 12,5 cm przy układzie pionowym i 18 cm przy układzie poziomym.
4. Imię i nazwisko autora w lewym górnym rogu, poniżej afiliacja; tytuł tekstu wyśrodkowany i wytłuszczony.
5. Do artykułu należy dołączyć: jego streszczenie w języku polskim i angielskim oraz słowa kluczowe (maksymalnie 5 terminów) w języku polskim i angielskim.
6. Streszczenia w języku polskim i w języku angielskim autor przygotowuje we własnym zakresie. Powinny one stanowić skróconą wersję artykułu. Objętość tekstu każdego z załączonych streszczeń nie powinna przekraczać 200 wyrazów. Nad tekstem streszczeń należy umieścić tytuł artykułu (w przypadku streszczenia w języku angielskim tytuł powinien również być przetłumaczony na język angielski).
7. Przy wykorzystaniu jakichkolwiek materiałów pochodzących z innych publikacji należy stosować się do przepisów wynikających z prawa autorskiego.

II. Tekst główny

1. Akapity należy rozpoczynać wcięciem ustawionym jednakowo dla całego dokumentu (za pomocą linijki górnej bądź w oknie formatowania akapitu).
2. Dokładne **cytaty** wprowadza się za pomocą cudzysłowów „drukarskich”. Cytat w cytacie oznacza się cudzysłowem «francuskim». Cudzysłów francuski należy wstawiać z tabeli znaków (polecenie: wstaw symbol). Można też stosować oddzielny akapit o mniejszym stopniu pisma.
3. Omawianą leksykę zapisuje się pochyłą odmianą czcionki (*kursywą*).
4. Odmianą pochyłą (*kursywą*) zapisuje się ponadto: tytuły dzieł drukowanych (*O dobrej i złej polszczyźnie*, *Kamienie na szaniec*), wtrącenia obcojęzyczne (*a propos*, *ex lege*), łacińskie nazwy systematyczne (*Corvus corvus*), włoskie terminy muzyczne (*legato*).
5. Partie tekstu można wyróżniać przez **pogrubienie** lub r o z s t r z e l e n i e. Nie stosuje się wyróżnienia poprzez podkreślenie. Należy również unikać łączenia **kilku rodzajów** wyróżnień. Wyróżnienia powinny być stosowane jednolicie i konsekwentnie w obrębie danej pracy.

III. Zasady podawania informacji bibliograficznej

1. Obowiązuje styl APA. W tekście umieszcza się odsyłacze bibliograficzne, na końcu artykułu – bibliografię.
2. Odsyłacz bibliograficzny w tekście składa się z umieszczonego w nawiasie okrągłym nazwiska autora i daty wydania źródła, oddzielonych przecinkiem, np. (Łukaszewicz, 2005).

W przypadku dokładnych cytatów podaje się też numer strony oddzielony od roku wydania przecinkiem, np. (Łukaszewicz, 2005, s. 74). Jeśli kilka prac tego samego autora opublikowano w tym samym roku, należy po dacie dodać litery „a”, „b”, „c” (bez spacji).

3. Nie stosuje się formy tamże/ibidem. Nazwisko autora podaje się za każdym razem. Prace dwóch autorów zapisuje się z przywołaniem obu nazwisk (Prigogine, Stenger, 1990). Prace 3–5 autorów: w pierwszym przywołaniu podaje się wszystkie nazwiska, w kolejnych tylko pierwsze i formułę „i in.” Prace sześciu i więcej autorów: zarówno w pierwszym, jak i kolejnych przywołaniach podaje się tylko nazwisko pierwszego autora i formułę „i in.”.

IV. Przykłady opisu bibliograficznego

1. Monografia

Klus-Stańska, D. (2010). *Dydaktyka wobec chaosu pojęć i zdarzeń*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie ŻAK.

2. Artykuł w pracy zbiorowej lub wydawnictwie nieperiodycznym

Bakuła, K. (2006). Efekt motyla, swobodnie mówiąc. W: K. Bakuła, D. Heck (red.), *Efekt motyla: humaniści wobec teorii chaosu* (s. 24–78). Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

3. Praca pod redakcją

Bakuła, K., Heck, D. (red.). (2006). *Efekt motyla. Humanisci wobec teorii chaosu*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

4. Artykuł w czasopiśmie

Serafin, K. (2013). Aksjologiczny wymiar tożsamości podmiotu osobowego w ujęciu Marii Gołaszewskiej. *Świdnickie Studia Teologiczne*, 10, 319–331.

Jeśli artykuł posiada numer DOI, należy podać go na końcu opisu bibliograficznego (po kropce), w formie aktywnego hiperlinku.